

A man with curly brown hair, wearing a white protective suit and gloves, is working in a large greenhouse. He is holding a small plant in a black container. The greenhouse has a high, arched glass roof with a complex metal structure. Rows of green plants are visible in the foreground and background. The lighting is bright, suggesting natural light coming through the glass roof.

public
RESULT

**Beleidskader
huisvesting tijdelijke
internationale
werknemers
Lingewaard**

concept d.d. 23 februari 2022

Inhoudsopgave

1. Waarom beleid?	1
1.1 DE NEDERLANDSE BEVOLKING VERGRIJST	1
1.2 HET AANBOD AAN TIJDELIJKE INTERNATIONALE WERKNEMERS WORDT SCHAARSER	2
1.3 GOEDE HUISVESTING IS EEN MAATSCHAPPELIJKE OPGAVE	3
1.4 DE OMGEVING ZIT NIET STIL	3
1.5 LEESWIJZER	5
2. Huidige situatie	6
2.1 ALGEMENE TRENDS	6
2.2 AANTAL WERKZAME TIJDELIJKE INTERNATIONALE WERKNEMERS IN LINGEWAARD	8
2.3 WOON- EN LEEFSITUATIE VAN ONZE TIJDELIJKE INTERNATIONALE WERKNEMERS	9
2.4 HUIDIG BELEID LINGEWAARD	10
2.5 REGIONAAL EN PROVINCIAAL BELEID	11
3. Huisvestingbeleid gemeente Lingewaard	12
3.1 DOELSTELLINGEN VAN HET BELEID	12
3.2 HUISVESTINGSOPGAVE LINGEWAARD	13
3.3 HUISVESTINGMOGELIJKHEDEN IN LINGEWAARD	14
3.3.1 Kamergewijze verhuur	18
3.3.2 Huisvesting op het terrein van een (agrarische) werkgever	19
3.3.3 Huisvesting op geconcentreerde locaties	22
3.3.4 Huisvesting op logiesbasis	23
4. Mogelijke maatregelenFout! Bladwijzer gedefinieerd.	niet
4.1 COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE	25
4.2 REGISTRATIE VAN TIJDELIJKE INTERNATIONALE WERKNEMERS	26
4.3 CONTROLE EN HANDHAVING	27
4.4 SOCIAAL PERSPECTIEF	28
4.5 SAMENWERKING MET ANDERE PARTIJEN	29
5. Uitvoering en evaluatie	31

1. ■ Waarom beleid?

Tijdelijke internationale werknemers zijn in Nederland al decennia een bekend verschijnsel. Na de 'gastarbeiders' van de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw kennen we in deze eeuw veel tijdelijke internationale werknemers die voor een belangrijk deel uit Midden- en Oost-Europa afkomstig zijn. Aanvankelijk waren zij vooral in de agrarische sector werkzaam, maar nu door de vergrijzing van de Nederlandse bevolking steeds meer krapte op de arbeidsmarkt ontstaat, werken zij ook in veel andere sectoren, zoals transport en logistiek en de zakelijke dienstverlening. Dat is ook het geval in Lingewaard. In onze gemeente zijn tijdelijke internationale werknemers vooral werkzaam in de fruitteelt, de glastuinbouw, de logistiek maar ook in de (detail)handel en overige sectoren. Lingewaard kent wel enkele specifieke regelingen voor de huisvesting van tijdelijke internationale werknemers zoals twee bestemmingsplannen, maar het ontbreekt nog aan integraal beleid. Er zijn meerdere redenen om daar nu tot over te gaan.

Tijdelijke internationale werknemers, ook wel arbeidsmigranten genoemd, zijn niet meer weg te denken uit onze samenleving. Als vaak onzichtbare kracht dragen zij een belangrijk steentje bij om onze regionale economie draaiende te houden. De producten in de supermarkt, het pakketje dat dezelfde dag nog thuis bezorgd wordt of de bloemen die je op de hoek van de straat koopt: vrijwel overal zijn tijdelijke internationale werknemers betrokken. Ook bij ons zijn ondernemers afhankelijk van de inzet van tijdelijke internationale werknemers. Met name in de sector glastuinbouw ('NEXT Garden') zijn naar schatting ca. 500 internationale werknemers werkzaam. Vanwege de negatieve connotaties die veel mensen hebben bij het woord 'arbeidsmigrant', kiest de gemeente Lingewaard ervoor om de term 'tijdelijke internationale werknemer' te hanteren.

1.1 De Nederlandse bevolking vergrijst

Door de vergrijzing en ontgroening van de bevolking wordt de arbeidsmarkt in Nederland steeds krappere. Tijdelijke internationale werknemers hebben de afgelopen jaren in belangrijke mate het tekort aan lokale arbeidskrachten opgevuld en zullen in de toekomst dit oplopende tekort kunnen blijven invullen. Gezien het grote aandeel van de tuinbouw in onze regionale economie, is het voor Lingewaard extra belangrijk dat onze gemeente in de toekomst voldoende tijdelijke internationale werknemers weet aan te trekken. Zonder tijdelijke internationale werknemers komt de productie van onze bedrijven stil te liggen en dit zal onze ondernemers en gemeente ook economisch raken. Uit een eerste raming blijkt dat we t/m 2030 in Lingewaard met een vervangingsvraag van minimaal 500 werknemers te maken krijgen – zo veel werknemers stromen naar verwachting uit de arbeidsmarkt. In deze raming is de uitbreidingsvraag die door economische groei ontstaat nog niet meegerekend.

1.2 Het aanbod aan tijdelijke internationale werknemers wordt schaarser

Het wordt steeds moeilijker om voldoende tijdelijke internationale werknemers naar Nederland te halen. Door de groeiende economie en verbeterde arbeidsomstandigheden in veel Midden-en Oost Europese landen, is het voor internationale werknemers steeds minder aantrekkelijk om in het buitenland te gaan werken. Daarnaast doen andere landen ook een beroep op de tijdelijke internationale werknemers waardoor de concurrentiestrijd ook op het internationale toneel gevoerd wordt. Goede huisvesting wordt daarom in steeds belangrijkere mate een element in de concurrentiestrijd om tijdelijke internationale werknemers. Wil Nederland, en dus ook Lingewaard, een aantrekkelijke werkgever blijven voor internationale werknemers, dan zal sprake moeten zijn van goede arbeidsomstandigheden. Hieronder valt ook kwalitatief goede en voldoende huisvesting. Een respondent stelt tijdens de interviews dat de “aantallen arbeidsmigranten nu vooral worden beperkt door slechte huisvesting”. Een ander vult aan dat we “een werkbaar systeem moeten creëren waar de werkgever en de gemeente voordeel van hebben”. De verantwoordelijkheid voor het realiseren van goede huisvesting ligt allereerst bij de markt: de werkgevers, uitzendbureaus en huisvesters. Om nieuwe huisvesting voor internationale tijdelijke werknemers te kunnen realiseren, benoemt de gemeente duidelijke kaders waarbinnen nieuwe huisvesting gerealiseerd kan worden. De huisvesting van tijdelijke internationale werknemers is echter complexe materie dat om een integrale aanpak vraagt. Om de integraliteit niet uit het oog te verliezen, wordt ook ingegaan op de relevante thema's die gelinkt zijn aan het huisvesten van internationale werknemers zoals registratie, communicatie, participatie, handhaving en de zelfredzaamheid van internationale werknemers. Er worden daarom concrete suggesties gedaan hoe hiermee om te gaan. Vervolgstep na vaststelling van dit beleid is het uitwerken van de benodigde acties in een integraal uitvoeringsprogramma.

Het gaat Oost-Europa voor de wind. Nu de werkgelegenheid en het arbeidsloon groeien, daalt de motivatie voor Oost-Europeanen om richting West-Europa te vertrekken. “Landen die verder van Oost-Europa liggen, zoals Nederland, ondervinden hiervan de meeste gevolgen. Er werken nu veel Oost-Europese arbeidskrachten – vooral Polen – in Nederland, maar hierin gaat geleidelijk verandering komen. Vooral de agrarische sector, bouw, industrie en de transportsector worden hierdoor getroffen, omdat bedrijven hier nu al worstelen met een groot personeelstekort”, zegt Nora Neuteboom, Econoom Opkomende Markten van ABN AMRO.

Bron: <https://insights.abnamro.nl/2019/06/special-arbeidsmigratie-oost-west-thuis-best/>

1.3 Goede huisvesting is een maatschappelijke opgave

Tijdelijke internationale werknemers verkrijgen weliswaar een inkomen uit arbeid en sommige van hen verblijven zelfs al langere tijd in Nederland, toch blijven tijdelijke internationale werknemers een kwetsbare groep. Dit heeft meerdere redenen: zo zijn veel van hen de Nederlandse taal onvoldoende machtig en staan velen niet ingeschreven bij de gemeente waardoor zij onzichtbaar zijn en/of vaak niet weten wat hun rechten en plichten zijn. Dit maakt tijdelijke internationale werknemers kwetsbaar voor malafide partijen die hen onder slechte omstandigheden huisvesten en daar veel geld aan verdienen. Ondanks dat er in Lingewaard nu weinig sprake is van overlast door internationale werknemers, kan slechte huisvesting wel op termijn overlast voor omwonenden veroorzaken door bijvoorbeeld overbewoning of in de vorm van parkeeroverlast of geluidsoverlast. Daarnaast komt de beschikbaarheid van betaalbare woningen voor andere inwoners in het gedrang doordat verblijfsbieders woningen opkopen om tijdelijke internationale werknemers te huisvesten. Vanuit maatschappelijk perspectief is goede, veilige en legale huisvesting dan ook een belangrijke opgave.

1.4 De omgeving zit niet stil

Tijdelijke internationale werknemers houden zich niet aan gemeentegrenzen en ook onze omgeving zit niet stil. Steeds meer gemeenten voelen de urgentie om tot een integraal beleidskader te komen en gaan hier actief mee aan de slag; zoals Overbetuwe, Rheden, Montferland en Zevenaar die al beleid hebben vastgesteld. Daarnaast wordt er in het kader van de woondeal Arnhem-Nijmegen een regionaal beleidskader huisvesting internationale werknemers opgesteld dat handvatten voor lokaal beleid biedt. Een eerste conceptversie van het regionaal beleidskader wordt in februari 2022 verwacht. De definitieve versie en ook een uitvoeringsprogramma van het regionaal kader zullen waarschijnlijk eind 2022 gereed zijn.

De gemeente Lingewaard laat de ontwikkeling van het lokaal beleidsplan gelijk oplopen met de ontwikkelingen rondom dit regionale beleidskader door hier goed op aan te sluiten. Onze ondernemers merken nu al de gevolgen van het dreigende tekort aan voldoende arbeidskrachten. Daarnaast vinden wij het vanuit maatschappelijk oogpunt belangrijk dat iedereen die in Lingewaard werkt, hier ook goed en veilig kan wonen. Daarnaast vormt de regio Arnhem-Nijmegen samen een waterbed, wat inhoudt dat malafide partijen en tijdelijke internationale werknemers zich naar de gemeente verplaatsen waar huisvesting het minst gereguleerd is en zij nog de meeste ruimte krijgen. De gemeente Arnhem heeft besloten dat het chaletpark waar veel tijdelijke internationale werknemers wonen die in Lingewaard werken, niet meer permanent bewoond mag worden. Dit leidt tot een acuut huisvestingprobleem voor werkgevers in onze gemeente. Zo worden al aanvragen ingediend om op korte termijn op eigen terrein een voorziening in te richten voor geconcentreerde huisvesting.

Het Rijk zet in op een integrale aanpak om misstanden in de huisvesting en arbeidsomstandigheden van tijdelijke internationale werknemers tegen te gaan. De focus ligt hierbij op 6 thema's: voorlichting, registratie, huisvesting, vermindering van de afhankelijkheid van werkgevers en uitzendbureaus, de aanpak van malafide uitzendbureaus en het melden van misstanden.¹ Voor het beleidsplan is met name het streven naar goede huisvesting belangrijk. Vanuit het Rijk worden provincies aangesproken op hun coördinerende rol en het kabinet gaat in overleg met gemeenten, werkgevers en huisvesters over goede huisvesting van tijdelijke internationale werknemers.

Het naar aanleiding van het coronavirus door minister Koolmees ingestelde Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten onder leiding van Emile Roemer heeft adviezen uitgebracht.² Daarin wordt onder andere een aanscherping van de eisen voor goede huisvesting voorgesteld. Er moet niet alleen goede nieuwe huisvesting komen voor tijdelijke internationale werknemers, maar ook moet de al aanwezige huisvesting gaan voldoen aan deze kwaliteitseisen. Daarnaast zijn belangrijke aanbevelingen gedaan omtrent de certificering van uitzendbureaus om malafide praktijken tegen te gaan, een betere registratie van tijdelijke internationale werknemers te bewerkstelligen, de ontkoppeling van arbeids- en huurcontracten om uitbuiting tegen te gaan en blijvend toegang tot medische zorg na het verlies van een baan te garanderen.

Door lokaal beleid in te richten, en door de ontwikkelingen rondom het regionaal beleidskader en op landelijke niveau nauw te volgen, voorkomen we dat we achter de feiten aanlopen. Het beleidsplan is tot stand gekomen in samenspraak met werkgevers, uitzendbureaus, huisvesters en andere stakeholders middels een focusgroep bijeenkomst die in juli 2021 plaatsvond. Hier hebben 16 mensen aan deelgenomen. In een tweede interactieve bijeenkomst die in december 2021

¹ Minister Koolmees c.s.: Brief aan de voorzitter der Staten Generaal, Arbeidsmigratie en sociale zekerheid, 20 december 2019

² Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten: Geen tweederangsburgers, Aanbevelingen om misstanden bij tijdelijke internationale werknemers in Nederland tegen te gaan, 30 oktober 2020

plaatsvond, is het concept beleidsplan besproken en vervolgens aangescherpt. De partijen worden ook bij de uitvoering van het beleid betrokken.

1.5 Leeswijzer

Het beleidsplan is als volgt opgebouwd. In *hoofdstuk 2* wordt een beeld geschetst van de huidige situatie in Lingewaard: hoeveel tijdelijke internationale werknemers wonen en werken er in Lingewaard? Op welke manier worden deze tijdelijke internationale werknemers momenteel gehuisvest? Welke huisvestingsinitiatieven liggen er en wat is het huidige beleid van de gemeente en andere overheden? Op basis van het huidige beeld worden de kaders voor de huisvesting van tijdelijke internationale werknemers beschreven in *hoofdstuk 3*. In *hoofdstuk 4* worden concrete suggesties gedaan voor op te pakken maatregelen. Te denken valt hier aan de thema's communicatie en participatie, registratie, orde en handhaving, het sociale perspectief en de samenwerking. Op deze manier kan de gemeente op eigen tempo toewerken naar integraal beleid rondom huisvesting tijdelijke internationale werknemers. Tot slot wordt in *hoofdstuk 5* ingegaan op de uitvoering en evaluatie van het beleid.

2. Huidige situatie

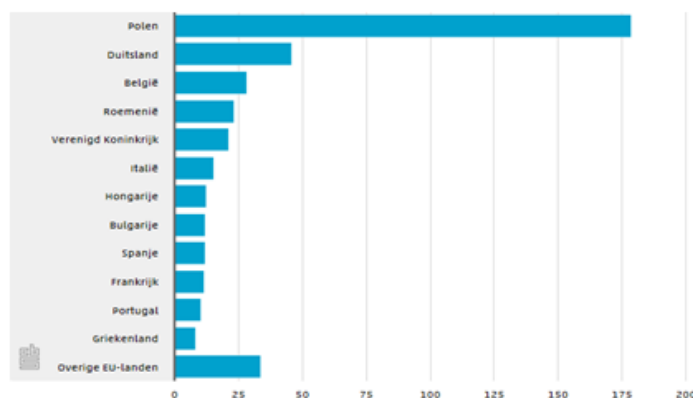
Uit ervaring weten we dat in Lingewaard veel tijdelijke internationale werknemers werken, bijvoorbeeld in de glastuinbouw en in groothandels/logistieke bedrijven. Een aantal van hen pendelt vanuit andere gemeenten, sommigen wonen hier. Maar hoeveel dat er precies zijn, weten we niet. Dat komt omdat ze vaak niet staan ingeschreven in de BRP. Waar en hoe tijdelijke internationale werknemers wonen is daarom ook niet volledig bekend, al hebben we hiervan wel een globale indruk. Op basis van deze kennis schetsen we een beeld van de huidige situatie. Daarbij gebruiken we ook informatie die bij werkgevers, uitzendbureaus en huisvesters is verzameld. Ook heeft Decisio voor de provincie een onderzoek uitgevoerd naar het aantal tijdelijke internationale werknemers per gemeente, waarbij de kanttekening moet worden geplaatst dat ook hier van een bepaalde onzekerheidsmarge moet worden uitgegaan. Verder geeft dit hoofdstuk een overzicht van huisvestingsinitiatieven die momenteel spelen en staan we stil bij het huidige beleid van de gemeente. Voorafgaand hieraan beginnen we met enkele algemene trends.

Om integraal beleid te kunnen opstellen is het zaak om eerst inzichtelijk te maken wat de huidige situatie in de gemeente is. Over hoeveel tijdelijke internationale werknemers spreken we? Op welke manier worden onze tijdelijke internationale werknemers momenteel gehuisvest, hoe schatten onze ondernemers hun toekomstige vraag naar tijdelijke internationale werknemers in en welke instrumenten gebruikt de gemeente om huisvesting te reguleren en overlast te voorkomen en aan welke knoppen kan er nog gedraaid worden?

2.1 Algemene trends

Juist omdat we op lokaal niveau niet alles weten, is het van belang enkele algemene trends aan te geven. Deels zullen deze ook op Lingewaard van toepassing zijn. Het gaat om cijfers van voor de coronacrisis van 2020/2021 en daardoor zal het huidige beeld mogelijk anders zijn.

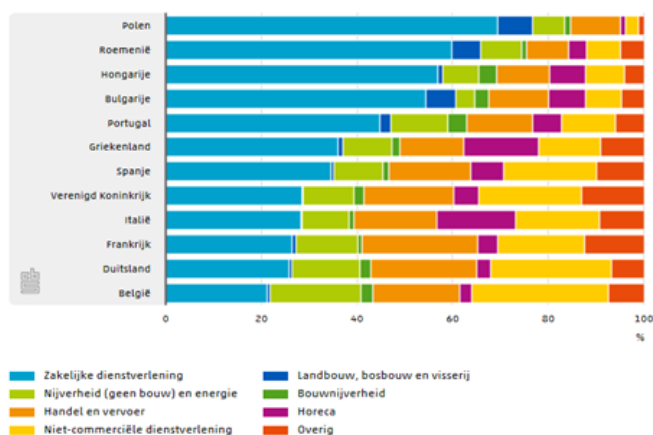
Volgens het CBS werden in 2017 in Nederland ruim 838.000 banen vervuld door mensen met een buitenlandse nationaliteit. Dat kunnen dus ook anderen dan tijdelijke internationale werknemers zijn, maar schattingen komen uit op minstens 500.000 tijdelijke internationale werknemers.



Figuur 1: Land van herkomst van arbeidsmigranten uit de EU

Bijna de helft wordt vervuld door personen uit een EU-land. Werknemers van Poolse herkomst vormen hiervan de grootste groep. Zij bezetten bijna 180.000 banen en behoren tot de laagst betaalden.

De laatste jaren neemt het aandeel Poolse tijdelijke internationale werknemers af, vooral omdat de arbeidsmarkt en lonen in dit land sterk zijn verbeterd. Het aandeel tijdelijke internationale werknemers uit andere Oost-Europese landen neemt toe.



Figuur 2: Banen naar land van herkomst van arbeidsmigranten (CBS)

Een groot deel van de buitenlandse werknemers heeft een baan in de zakelijke dienstverlening, waarbij het vooral om uitzendbureaus gaat. Vooral werknemers afkomstig uit Midden- en Oost-Europese landen behoren hiertoe en zijn in de praktijk in andere sectoren werkzaam. Daarnaast zijn relatief veel werknemers uit Polen, Roemenië en Bulgarije werkzaam in de landbouw (onder andere ook de fruitteelt). Veel tijdelijke internationale werknemers verblijven minder dan een jaar in Nederland, maar er is ook een grote groep die volgens een onderzoek van SEO langer of zelfs permanent in Nederland verblijft. Landelijk gezien gaat het om zo'n 40% die hier 4 jaar of langer verblijft. Het onderzoek van SEO maakt duidelijk dat naar schatting zo'n 37% van de tijdelijke internationale werknemers uit Midden- en Oost-Europa (de zogeheten 'MOE-landers') zich laten inschrijven in de BRP (Basisregistratie Personen). Een onderzoek van de provincie Gelderland geeft aan dat in de provincie zo'n 45 tot 55% van de tijdelijke internationale werknemers zich laat inschrijven.

De betekenis van tijdelijke internationale werknemers voor onze economie is groot. In 2016 droegen zij volgens het rapport van SEO voor € 11 miljard bij aan ons BNP (Bruto Nationaal Product). Na aftrek van de loonkosten bleef hier ruim € 5 miljard van over. Daar staan enkele maatschappelijke kosten tegenover, zoals gezondheidszorg, sociale zekerheid, huisvesting en sociale integratie. Sindsdien is dit bedrag nog aanzienlijk toegenomen; schattingen komen uit op zo'n € 15 miljard in 2019. Voor Lingewaard zou dat bij de naar schatting 1.000 werkzame tijdelijke internationale werknemers (zie par. 2.2) om een jaarlijkse bijdrage aan de lokale economie van €30 miljoen gaan.

Internationale werknemers zorgen primair voor extra werkgelegenheid, productie en inkomen. Zonder de inzet van deze werknemers verwachten werkgevers dat ze hun productieproces moeten aanpassen, inperken of verplaatsen. Zonder hen stagneert

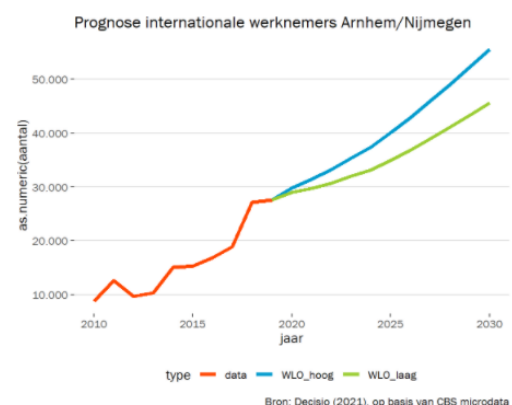
de economische groei, zowel nationaal, regionaal als lokaal. Wanneer er geen internationale werknemers gehuisvest kunnen worden, zouden voor Lingewaard tuinbouwbedrijven, met name arbeidsintensieve teelten (onder meer aardbei), fruitteelt, logistiek maar ook bedrijven in de industrie, schoonmaak en bouw getroffen worden. Daarbij dient te worden opgemerkt dat tijdelijke internationale werknemers niet of nauwelijks lokaal werk verdringen. Voor veel Nederlanders is het werk dat tijdelijke internationale werknemers doen namelijk niet aantrekkelijk genoeg.

2.2 Aantal werkzame tijdelijke internationale werknemers in Lingewaard

Het onderzoeksbureau Decisio heeft in 2021 in opdracht van de provincie Gelderland onderzoek gedaan naar het aantal internationale werknemers dat per gemeente in de provincie woont en werkt. Op basis van dit onderzoek worden twee scenario's voor de toekomstige vraag naar tijdelijke internationale werknemers voor de gehele regio geschetst waar Lingewaard onder valt: het laagscenario (waarin het aantal werkende internationale arbeidskrachten in de regio tussen 2020 en 2030 toeneemt met 54%) en het hoogscenario (waarin het aantal werkende internationale arbeidskrachten in de regio tussen 2020 en 2030 toeneemt met 88% tot 2030).

Uit het onderzoek blijkt dat in Lingewaard in 2017, 440 tijdelijke internationale werknemers werkten. In de regio Arnhem-Nijmegen ligt dit aantal bij 17.325 en volgens het onderzoek werkten er in de provincie Gelderland in 2017, 58.330 tijdelijke internationale werknemers. Het onderzoek zelf is een benadering en geeft geen 100% nauwkeurig beeld; zo is het aantal gebaseerd op microdata van het CBS waarbij de werklocatie geregistreerd wordt op basis van het adres van het bedrijf zelf. Wanneer het gaat om een uitzendbureau / detacheerder dan wordt als werkadres de locatie van dat bureau geregistreerd in plaats van de daadwerkelijke werklocatie. Zo zijn er bijvoorbeeld in Montferland dichtbij de grens met Duitsland meerdere uitzendbureaus gevestigd waarvan de werknemers in de hele regio (en zelfs daarbuiten) werkzaam zijn.

Het aantal in de gemeente werkende tijdelijke internationale werknemers is in de periode voor 2020 sterk toegenomen. Ten opzichte van de 125 werkzame internationale werknemers in 2010 gaat het om een jaarlijkse groei van ongeveer 27% tot 2020. In totale cijfers neemt het aantal werkzame tijdelijke internationale werknemers in Lingewaard met ongeveer 45 mensen per jaar toe. In 2020 zijn er volgens Decisio, 1.065 internationale werknemers werkzaam in Lingewaard.



Figuur 3: prognoses voor het aantal werkzame internationale werknemers in de Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen

Om deze cijfers meer duiding te geven is een enquête uitgezet onder werkgevers in Lingewaard met de vraag of het bedrijf tijdelijke internationale werknemers in dienst heeft, of deze in Lingewaard werken (of daarbuiten), wanneer deze werknemers aan de slag zijn en voor hoe lang. Uit de enquête blijkt dat er bij bedrijven in Lingewaard gemiddeld 475 internationale werknemers (tijdelijk) werkzaam zijn. Voor een overgroot deel hebben bedrijven uit de glastuinbouw (74%) de enquête ingevuld. In totaal hebben 25 respondenten deelgenomen.

De respondenten geven aan dat 70% van de internationale werknemers tijdelijk werkzaam zijn – waarbij het pluk- en oogstseizoen voor werkgevers verschilt. Toch blijkt dat van maart t/m oktober de vraag naar tijdelijke internationale werknemers het grootst is.

2.3 Woon- en leefsituatie van onze tijdelijke internationale werknemers

Volgens het rapport van Decisio woonden er in 2020, 350 tijdelijke internationale werknemers in Lingewaard. Zeker nadat de gemeente Arnhem in 2020 heeft besloten dat het chaletpark niet meer permanent bewoond mag worden en op basis van de scenario's van Decisio, kunnen we ervan uitgaan dat de vraag naar woonruimte in Lingewaard op den duur gaat toenemen.

Uit de enquête blijkt dat werkgevers vaak niet weten hoe de tijdelijke internationale werknemers gehuisvest zijn – 25% van de respondenten geeft aan hier geen zicht op te hebben. Ook geeft 25% aan dat werknemers het hele jaar rond in woningen in de gemeente wonen (via kamergewijze verhuur), 30% zegt dat werknemers tijdelijk in woningen zijn ondergebracht.

Tijdens interviews geven meerdere respondenten aan weinig zicht te hebben op huisvestingslocaties in de gemeente. Zo zegt een vertegenwoordiger vanuit het bedrijfsleven dat de internationale werknemers “overal en nergens gehuisvest worden”. Een ambtenaar stelt: “het volledige zicht hebben we niet, omdat we niet weten waar ze wonen”.

Er is in Lingewaard weinig sprake van overlast door tijdelijke internationale werknemers, er worden weinig meldingen gedaan. Het algemene beeld is dat de tijdelijke internationale werknemers óf bij bedrijven zelf gehuisvest zijn of kleinschalig in de gewone woningvoorraad zijn ondergebracht. Een aantal locaties zijn wel bekend, bijvoorbeeld in Angeren (caravans in een schuur), in Huissen en Bemmelen op het bedrijventerrein Pannenhuis.

In 2019 is een bestaande situatie op aanvraag gelegaliseerd. In 2020 zijn er drie aanvragen voor de huisvesting van tijdelijke internationale werknemers (allen voor huisvesting van minder dan 20 tijdelijke internationale werknemers) bij de Omgevingsdienst ingediend. Door het ontbreken van duidelijke kaders waarbinnen

nieuwe huisvesting voor internationale werknemers gerealiseerd kan worden, zijn er in 2021 geen nieuwe initiatieven gehonoreerd.

2.4 Huidig beleid Lingewaard

Het huidige beleid van de gemeente richt zich op het reguleren van kamergewijze verhuur door het verkameren van woningen middels de bestemmingsplannen te verbieden. Dit betekent dat een omgevingsvergunning strijdig gebruik noodzakelijk is wanneer men een woning wil verkameren, maar kamergewijze verhuur in strijd is met bepalingen uit het bestemmingsplan. Daarnaast stelt de gemeente een exploitatievergunning verplicht aan commerciële logiesverstrekkers.

Huisvesting van tijdelijke werknemers bij agrarische bedrijven valt in het bestemmingsplan Buitengebied en bestemmingsplan Bergerden onder strijdig gebruik. Alleen met een omgevingsvergunning tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten is het nu mogelijk om tijdelijke internationale werknemers op eigen terrein te huisvesten voor een bepaalde periode mits er aan de onderstaande voorwaarden voldaan wordt. De onderstaande voorwaarden zijn zowel van toepassing op het bestemmingsplan Buitengebied als bestemmingsplan Bergerden. Alleen in de periode waarin de huisvesting geplaatst mag worden verschillen de bestemmingsplannen. Agrarische werkgevers wiens locatie onder bestemmingsplan Buitengebied valt, mogen in de periode tussen 15 maart tot 15 november, maximaal 20 werknemers op eigen terrein huisvesten. Voor agrarische bedrijven wiens locatie valt onder bestemmingsplan Bergerden, bedraagt de periode maximaal 9 aaneengesloten maanden voor maximaal 20 werknemers.

Voorwaarden omgevingsvergunning tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten

- De tijdelijke huisvesting is noodzakelijk voor een doelmatige bedrijfsvoering vanuit het oogpunt van de opvang van de tijdelijke grote arbeidsbehoefte van dat bedrijf;
- De huisvesting betreft uitsluitend medewerkers, die alleen binnen het bedrijf waar ze gehuisvest zijn, werkzaamheden verrichten;
- Er mogen maximaal 20 medewerkers tegelijk worden gehuisvest op één bedrijf;
- De huisvesting is tijdelijk en mag uitsluitend plaatsvinden in de periode tussen 15 maart tot 15 november (teeltseizoen bestemmingsplan Buitengebied); of: de huisvesting is tijdelijk en bedraagt niet meer dan 9 maanden aaneengesloten (bestemmingsplan Bergerden).
- De huisvesting vindt plaats in een bestaand bedrijfsgebouw of een gedeelte daarvan;
- Indien wordt aangetoond dat in het kader van een doelmatige bedrijfsvoering, huisvesting niet plaats kan vinden in een bestaand bedrijfsgebouw, kan de huisvesting plaatsvinden in maximaal 5 niet-zelfstandige woonunits of caravans;

- De niet-zelfstandige woonunits of caravans mogen uitsluitend binnen het agrarisch bouwvlak worden geplaatst en zijn tijdelijk van aard, buiten het teeltseizoen zijn er geen woonunits of caravans aanwezig;
- De goothoogte van niet-zelfstandige woonunits of caravans bedraagt niet meer dan 3 m;
- De bouwhoogte van niet-zelfstandige woonunits of caravans bedraagt niet meer dan 5 m;
- De gezamenlijke vloeroppervlakte aan woonunits/caravans voor de tijdelijke huisvesting bedraagt maximaal 120 m²;
- de gebruiksoppervlakte ten behoeve van de woonruimte bedraagt minimaal 6 m² per persoon, inclusief de daarbij behorende voorzieningen, zoals sanitaire en gemeenschappelijke voorzieningen;
- Er vindt in geval van plaatsing van niet-zelfstandige woonunits of caravans, geen onevenredige aantasting plaats van landschappelijke waarden; dit betekent in elk geval dat sprake dient te zijn van een zorgvuldige landschappelijke inpassing;
- De verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
- Het parkeren dient op eigen terrein plaats te vinden;
- Er vindt geen onevenredige aantasting plaats van in de omgeving aanwezige functies en waarden;
- Er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden.

2.5 Regionaal en provinciaal beleid

De provincie Gelderland richt zich op het ondersteunen en stimuleren van huisvestingsprojecten in de gemeenten en het verbinden van de gemeenten op dit terrein. Hiervoor is een procesregisseur huisvesting arbeidsmigranten aangesteld. De provincie stimuleert met name de ontwikkeling van grotere huisvestingsvormen in of aan de rand van de bebouwing. Daar waar huisvestingslocaties afwijken van de bestemmingsplannen, is afstemming met de provincie aan de orde. Tenzij er sprake is van een tijdelijke omgevingsvergunning.

3 ■ Huisvestingbeleid gemeente Lingewaard

Onze hoofddoelstelling is dat we in Lingewaard zorgen voor goede woon- en leefomstandigheden voor tijdelijke internationale werknemers. Het gaat daarbij om de tijdelijke internationale werknemers die hier nu al wonen, maar ook om tijdelijke internationale werknemers die hier wel al werken, maar nu nog niet wonen. Door een deel van hen hier te huisvesten (waaronder seizoensarbeiders die hier enkele maanden per jaar werken) kunnen we de dagelijkse pendel, met alle negatieve gevolgen van dien (verkeersbewegingen, milieubelasting, gezond- en veiligheidsrisico's van de tijdelijke internationale werknemers) beperken. Tot slot moeten we rekening houden met de huisvestingsopgave vanwege een toekomstige groei van het aantal tijdelijke internationale werknemers.

De gemeente Lingewaard wil tijdelijke internationale werknemers die in de gemeente werken goed en veilig huisvesten zodat onze bedrijven nu en in de toekomst voldoende gekwalificeerde tijdelijke internationale arbeidskrachten kunnen aantrekken. Door tijdelijke internationale werknemers goed te huisvesten, houden wij onze lokale economie op pijl en behouden wij de leefbaarheid in onze gemeente.

De gemeente realiseert zelf geen huisvesting, maar faciliteert marktpartijen in de realisatie van huisvestingslocaties door het stellen van duidelijke kaders. Het is daarbij belangrijk dat niet alleen nieuwe locaties aan goede kwaliteitseisen voldoen, maar dat ook bestaande situaties gelegaliseerd kunnen worden wanneer zij aan onze kwaliteitseisen voldoen en gesloten worden wanneer dat niet lukt. Een goede overgangsregeling is hierbij van belang en wordt nader uitgewerkt.

In dit hoofdstuk wordt het huisvestingsbeleid van de gemeente Lingewaard uiteen gezet en wordt het toetsingskader beschreven waar eventuele nieuwe initiatieven voor huisvesting tijdelijke internationale werknemers en te legaliseren bestaande situaties aan moeten voldoen.

3.1 Doelstellingen van het beleid

- Om te komen tot voldoende goede, veilige en legale huisvesting stellen we expliciete kwaliteitseisen aan de huisvesting. Daarmee ontstaat een helder en eenduidig toetsingskader en speelveld voor alle partijen die met initiatieven komen voor de huisvesting van tijdelijke internationale werknemers. Maar ook voor de beoordeling van de huidige, vaak niet legale huisvesting die op basis daarvan eventueel gelegaliseerd kan worden.
- Het uitgangspunt van huisvesting tijdelijke internationale werknemers is, dat internationale werknemers worden gehuisvest die in Lingewaard werken. Dit om (onnodige) vervoersbewegingen te voorkomen, overlast te beperken en het

draagvlak voor huisvesting te vergroten doordat we alleen huisvesting bieden aan de internationale werknemers die in onze gemeente werken.

- Om dit te kunnen realiseren, zouden bij nieuwe bedrijfsvestigingen eisen gesteld kunnen worden omtrent het bieden van (goede) huisvesting van internationale werknemers. Verplicht kan worden gesteld dat hiervoor een omgevingsvergunning of een bedrijfseffectrapportage wordt aangevraagd. In een Omgevingsplan zouden algemene regels opgenomen kunnen worden.
- Om zicht te hebben hoe tijdelijke internationale werknemers hier wonen, moeten we weten waar ze wonen. Hiertoe is registratie in het nachtregister of BRP (Basisregistratie Personen) verplicht. Zie ook hoofdstuk 4 waarin suggesties worden gedaan om inschrijving te stimuleren.
- We streven naar voldoende controle en indien nodig handhaving om tijdelijke internationale werknemers goed, veilig en legaal te laten wonen. Daarom worden er suggesties gedaan hoe wij de controle en handhaving kunnen versterken om misstanden in de woon- werksituatie tegen te gaan.
- Zeker voor de langdurig of permanent verblijvende internationale werknemers (naar schatting zo'n 25% van deze werknemers) creëren we kansen om hen te kunnen laten integreren in onze samenleving. De gemeente kan daar, samen met anderen (maatschappelijke organisaties, inwoners), een bijdrage aan leveren. Voor deze tijdelijke internationale werknemers is specifieke huisvesting, zoals beschreven in par. 3.3, geen optimale situatie. Zij zouden moeten doorstromen naar een reguliere huur- of koopwoning - wat in de huidige woningmarkt niet eenvoudig is. Het woonbeleid van de gemeente dient hier een antwoord op te geven. Kansen hiervoor worden verkend in de actualisatie van het huidige woonbeleid.
- Om deze doelstellingen te bereiken is inzet op goede informatie en communicatie nodig. Dat gaat in de eerste plaats om de tijdelijke internationale werknemers zelf, maar daarnaast ook om onze stakeholders (werkgevers, uitzendbureaus, huisvesters en maatschappelijke organisaties) en zeker ook om onze andere inwoners. Ook kan een rol zijn weggelegd voor partners in de veiligheidsregio (politie, brandweer en GGD).

3.2 Huisvestingsopgave Lingewaard

Op basis van de verschillende ramingen (zie hoofdstuk 2) kunnen we ervan uitgaan dat op dit moment circa 1.065 tijdelijke internationale werknemers in Lingewaard werken en ongeveer 350 internationale werknemers hier wonen. Sinds 2010 is (volgens Decisio) de verhouding tussen in Lingewaard werkende en wonende tijdelijke internationale werknemers afgenomen: was er in 2010 nog sprake van bijna 100%, in 2017 is het aandeel gezakt naar 56%. Dat betekent dat er in 2017 44% meer

internationale werknemers in Lingewaard werkten dan woonden. Eén van onze doelstellingen is om de mensen die hier werken, ook hier te kunnen huisvesten. Dit, in combinatie met de verwachting dat de vraag naar internationale werknemers nog gaat toenemen, zorgt voor een mismatch in de huisvestingsopgave voor tijdelijke internationale werknemers in Lingewaard. De huidige huisvestingsopgave voor Lingewaard ligt anno 2020 op 715 internationale werknemers (het aantal personen dat wel in de gemeente werkt, maar niet woont). Uitgaande van het algemene beeld van de ontwikkeling van het aantal werkende internationale werknemers in de provincie Gelderland met een laag en hoog scenario, is de verwachting dat het aantal internationale werknemers in de regio tussen 2020 en 2030 toeneemt met 54% tot 88%.

Het gaat hierbij om een beredeneerde *inschatting* van de toekomstige opgave, die grotendeels afhankelijk is van de mate waarin de bedrijven in gemeente in staat zijn te innoveren. Hierbij wordt rekening gehouden met een vervangingsvraag op de arbeidsmarkt (uitstroom door pensioen en dergelijke moet worden opgevangen), maar ook met een uitbreidingsvraag (economische groei zal deels door innovatie en deels door meer arbeidskracht gerealiseerd moeten worden). Ten grondslag van de berekening liggen groeicijfers van het aantal arbeidsmigranten in Nederland, Gelderland en de regio, de vervangingsvraag is geraamd op basis van demografische gegevens. Tevens zijn als benchmarks studies gebruikt die de rol van arbeidsmigranten voor de Nederlandse economie onderzoeken.

Vanwege het feit dat de toekomstige opgave zeer lastig te voorspellen is, is het aan te raden om ten minste huisvesting te faciliteren voor de huidige opgave en het aantal werkende en wonende internationale werknemers in de gemeente goed te monitoren zodat inschattingen voor de toekomstige opgave tijdig kunnen worden bijgesteld.

3.3 Huisvestingmogelijkheden in Lingewaard

Voor de huisvesting van tijdelijke internationale werknemers wordt een onderscheid gemaakt tussen 'short-stay' en 'mid stay'. Bij short-stay gaat het om een verblijf van vooral seizoenwerkers van maximaal 4 maanden. Het zijn vooral internationale werknemers die werkzaam zijn bij agrarische bedrijven in het pluk- en oogstseizoen en daarom vaak bij deze bedrijven zijn gehuisvest. Bij mid-stay gaat het om verblijf voor maximaal een paar jaar (over het algemeen maximaal 3 jaar). Voor tijdelijke internationale werknemers die hier een groot aantal jaren of permanent verblijven, is het huren van een (sociale) huurwoning of het kopen van een woning de meest aangewezen weg en is dit beleidsplan niet van toepassing. Zeker bij permanent verblijf kan dan niet meer van tijdelijke internationale werknemers worden gesproken, maar van EU-burgers die emigreren naar Nederland. Uiteraard leidt dit tot een toename van de druk op de woningmarkt in vooral de sociale huur- en goedkope koopsector. De ervaring leert dat het al gauw om 20 tot 25% van de tijdelijke internationale werknemers gaat. Veel internationale werknemers gaan er in eerste instantie van uit dat ze hier hooguit een paar jaar werken, maar in de praktijk blijkt dit

vaak langer het geval te zijn. Doorstroming vanuit tijdelijke naar permanente huisvesting is door het woningtekort dan vaak niet eenvoudig.

De gemeente Lingewaard wil dat alle tijdelijke internationale werknemers die in Lingewaard werken goed gehuisvest worden. Hierbij maakt het niet uit of zij 3 maanden, 9 maanden of een jaar bij onze bedrijven werken. Daar komt bij dat het seizoenswerk bij bedrijven een steeds langere periode beslaat waardoor er steeds minder sprake is van een piekseizoen en steeds meer bedrijven langdurig gebruik maken van de inzet van tijdelijke internationale werknemers.

Lingewaard maakt als het gaat om de kwaliteit van huisvesting geen onderscheid tussen short- en midstay tijdelijke internationale werknemers. In plaats daarvan, stellen wij uniforme basiskwaliteitseisen aan de huisvesting van tijdelijke internationale werknemers die in Lingewaard verblijven. Tijdelijke internationale werknemers worden gedefinieerd als: werkende personen die legaal voor kortere of langere tijd in Nederland laaggeschoold werk verrichten of werkzoekende zijn, maar die niet de intentie hebben zich permanent in het werkland te vestigen. Daarmee is dit beleid niet van toepassing op kennismigranten en zogenaamde 'long-stay internationale werknemers' die zich permanent in Nederland vestigen. Zij zijn aangewezen op de reguliere woningmarkt.

Qua huisvestingsmogelijkheden, is het straks mogelijk om onder voorwaarden tijdelijke internationale werknemers te huisvesten in: 1) via kamergewijze verhuur, 2) bij de (agrarische) werkgever en 3) in geconcentreerde huisvesting in zowel de kernen als het buitengebied. Aan huisvesting op bedrijventerreinen wordt in principe geen medewerking verleend. Huisvesting op recreatieterreinen acht de gemeente onwenselijk vanwege de recreatieve functie. Aan huisvesting op recreatieterreinen wordt daarom geen medewerking verleend.

De gemeente stelt de volgende uniforme basiskwaliteitseisen. Afhankelijk van de grootte van de huisvestingslocatie, gelden bovenop de uniforme basiskwaliteitseisen aanvullende eisen.

Uniforme kwaliteitseisen huisvesting tijdelijke internationale werknemers gemeente Lingewaard

- Huisvesting tijdelijke internationale werknemers is alleen toegestaan in bestaande bouw of waar bebouwing is toegestaan op basis van het vigerende bestemmingsplan (na inwerkingtreding Omgevingswet: lokaal omgevingsplan). In het geval dat er strijdigheid met het bestemmingsplan optreedt, is een omgevingsvergunning of een bestemmingsplanherziening nodig.
- Er moet een vergunning (bij meer dan 50 personen) dan wel melding (tot 50 personen) voor brandveilig gebruik zijn.

- Bij alle vormen van huisvesting waar vijf of meer kamers worden aangeboden, moet de huisvester beschikken over een exploitatievergunning. Ten behoeve van het verkrijgen van een exploitatievergunning dient er een beheerplan door de eigenaar te zijn opgesteld. Dit beheerplan wordt ter goedkeuring aan het college voorgelegd. Het beheerplan voldoet aan de volgende minimum vereisten:
 - * De wijze waarop 24/7 beheer, toezicht en bereikbaarheid (ook voor omwonenden wordt georganiseerd.
 - * Er dient een meertalig huisreglement aanwezig te zijn (waaronder in elk geval in het Engels), met tenminste bijbehorende maatregelen wanneer (niet uitputtend):
 - Bij huurders/gebruikers het gebruik van hard- en/of softdrugs wordt geconstateerd;
 - Bij huurders/gebruikers structureel overmatig alcohol gebruik Wordt geconstateerd;
 - Voertuigen van huurders/gebruikers foutief worden geparkeerd in het openbaar gebied in de directe nabijheid van de huisvestingslocatie;
 - De huurders/ gebruikers zwerfafval veroorzaken en/of verkeerd afval aanbieden;
 - De huurders/gebruikers geluidsvoerlast (o.a. muziek, bbq's en open vuur veroorzaken;
 - De huurders/gebruikers zich schuldig maken aan openbare geweldpleging.
- De woonruimte moet voldoen aan de eisen die het Bouwbesluit stelt (na inwerkingtreding Omgevingswet: Besluit bouwwerken leefomgeving).
- De accommodatie voldoet minimaal aan de eisen van het keurmerk van SNF (Stichting Normering Flexwoning) en waar mogelijk aan de eisen van Roemer³.
- Huisvesting beschikt over een eigen slaapkamer van *minstens* 3,5 m2 per woonachtige internationale werknemer. In het geval een internationale werknemer een duurzame relatie onderhoudt met een andere internationale werknemer, kan een slaapkamer gedeeld worden.

³ De SNF-norm stellen wij als minimale ondergrens, vanwege verschillende voordelen dat dit keurmerk met zich meebrengt. Zo wordt de SNF-norm periodiek door de stichting gecontroleerd en is de verwachting dat de SNF-norm op termijn wordt aangepast aan de adviezen van de commissie Roemer.

- Het bedrijf en de locatie dienen te zijn aangesloten bij- en gecertificeerd door SNF.
- Wanneer uitzender huisvesting aanbiedt, dient de uitzender aangesloten te zijn bij Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABBU) of Nederlandse Bond van Bemiddelings- en Uitzendondernemingen (NBBU)
- Er moet gelegenheid zijn voor ontspanning, sport en spel passend bij omvang huisvestingsvoorziening (denk aan sportruimte, winkel, visvijver).
- Voldoende ruimte voor de opslag van fietsen, tuinmeubilair, e.a.
- Voldoende capaciteit voor verzamelen van afval, waarbij wordt voldaan aan de in de gemeente geldende eisen voor het scheiden en aanbieden van afval.
- De huisvester stelt een vast aanspreekpunt aan voor de bewoners, gemeente, hulpdiensten en omwonenden.
- Woonruimte moet beschikken over huis- en gedragsreglement inclusief veiligheid en belangrijke telefoonnummers of websites in de taal van de aanwezige bewoners en welke op een goed zichtbare plaats wordt opgehangen.
- Afhankelijk van omvang huisvesting en locatie kan de gemeente vragen om een aanvullend vervoersplan en beheerplan.
- Internationale werknemers beschikken over een zelfstandig huurcontract met een opzegtermijn van minimaal één maand. Indien de verwachting is dat het verblijf korter dan vier maanden zal zijn, volstaat een huurcontract 'naar aard van korte duur' met een opzegtermijn van minimaal 2 weken.
- De huisvesting mag alleen worden gebruikt voor huisvesting van tijdelijke internationale werknemers. De huisvesting is daarbij qua aard en inrichting niet geschikt voor kinderen of gezinnen. Het is dan ook niet toegestaan personen onder de 18 jaar in de voorziening te huisvesten.
- De huisvestingsvoorzieningen zijn zodanig in de omgeving (landschappelijk) ingepast dat de omgeving geen onevenredige hinder ondervindt van de bebouwing / het complex en dat de bebouwing het complex geen afbreuk doet aan de landschappelijke kwaliteiten van het gebied. Als leidraad dient de Gids Ruimtelijke Kwaliteit te worden gebruikt.

- Het huisvestingsinitiatief voldoet aan de vigerende Nota Parkeernormen Lingewaard.
- De huisvestingsvoorziening moet vrij toegankelijk zijn vanaf de openbare weg (bijvoorbeeld zonder hek voorzien van sloten en/of codes). Dit is onder meer van belang voor de bereikbaarheid van hulpdiensten.
- Hoewel voor de gehele gemeente geen generiek maximum aantal te huisvesten tijdelijke internationale werknemers wordt gesteld, kan het aantal te huisvesten tijdelijke internationale werknemers op een locatie wel worden beperkt. Redenen kunnen onder meer zijn: het waarborgen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, de kwaliteit van de huisvesting, ruimtelijke- en stedenbouwkundige voorwaarden (ruimte op het perceel, aansluiten van bebouwing bij omgeving) en landschappelijke inpassing.
- Huisvester stimuleert inschrijving in BRP en RNI.
- Huisvester/uitzender is verantwoordelijk voor het bijhouden van een goede nachtregistratie.
- Waar nodig maakt de gemeente afspraken met de huisvester over beheer.

Afhankelijk van de grootte en aard van de huisvestingslocaties, kan de gemeente aanvullende kwaliteitseisen stellen. In de volgende paragrafen worden deze per huisvestingssoort besproken.

Voor bestaande huisvestingssituaties komt er een overgangsregeling waarin bestaande verhuurders de mogelijkheid krijgen om hun huisvesting op termijn te laten voldoen aan de nieuw basiskwaliteitseisen en (wanneer van toepassing) en aanvullende kwaliteitseisen. Deze overgangsregeling wordt nader uitgewerkt.

3.3.1 Kamergewijze verhuur

Momenteel woont een aantal tijdelijke internationale werknemers via kamergewijze verhuur in woningen. Het is niet duidelijk om hoeveel mensen het in totaal gaat omdat er weinig meldingen van overlast worden gemaakt, waardoor er geen handhaving plaatsvindt c.q. hoeft plaats te vinden. Voor kamergewijze verhuur worden de volgende aanvullende eisen gesteld.

Aanvullende kwaliteitseisen kamergewijze verhuur

- Voor het gebruiken van een woning voor kamergewijze verhuur, moet indien van toepassing op basis van het bestemmingsplan een omgevingsvergunning strijdig gebruik worden aangevraagd.

- Vanaf 5 kamers is een exploitatievergunning nodig alvorens de kamers verhuurd kunnen worden.

Als toetsingscriteria voor een exploitatievergunning aanvullend op de uniforme kwaliteitseisen worden de volgende regels gevolgd:

- Maximaal 5% van de woningen in een straat mag worden gebruikt voor huisvesting van tijdelijke internationale werknemers en er moeten minimaal twee woningen tussen de woningen van te huisvesten tijdelijke internationale werknemers liggen.
- Mocht een straat uit 20 of minder woningen bestaan, dan mag maximaal 1 woning verkamerd worden.
- Bovenstaande norm geldt niet voor huisvesting tijdelijke internationale werknemers op terrein van agrarisch werkgever.

3.3.2 Huisvesting op het terrein van een (agrarische) werkgever

Nieuw te realiseren huisvesting voor tijdelijke internationale werknemers is alleen mogelijk op basis van een door de gemeente verstrekte tijdelijke (maximaal 10 jaar) of permanente vergunning. Panden die nu al worden gebruikt voor de huisvesting van tijdelijke internationale werknemers kunnen, voor zover dat nu nog niet het geval is, worden gelegaliseerd door de gemeente wanneer zij (op termijn) aan de kwaliteitseisen (kunnen) voldoen. Voor beide geldt dat voor de vergunningverlening randvoorwaarden en de uniforme kwaliteitscriteria gelden, die in de volgende paragrafen worden aangevuld.

Het huisvesten van tijdelijke internationale werknemers op het terrein van de werkgever (een tuinder, fruitteiler of een werkgever uit een andere sector) wordt onderverdeeld in permanente huisvesting (permanente huisvestingsvorm) en tijdelijke huisvesting (tijdelijke huisvestingsvorm voor een bepaalde periode in het jaar). Voor huisvesting van tijdelijke internationale werknemers op het terrein van een (agrarische) werkgever gelden naast de uniforme basiskwaliteitseisen, de volgende algemene regels:

- De huisvestingsbehoefte wordt door de initiatiefnemer onderbouwd. De behoefte moet worden ontleend aan de bedrijfsvoering van het bedrijf ter plaatse dan wel de direct omliggende (agrarische) bedrijven.
- In de huisvestingsvoorzieningen mogen uitsluitend werknemers worden gehuisvest die bij het (agrarisch) bedrijf of direct omliggende (agrarische) bedrijven werkzaam zijn.
- De huisvestingsvoorzieningen zijn zodanig in de omgeving (landschappelijk) ingepast dat de omgeving geen onevenredige hinder ondervindt van de

bebouwing. Het complex doet geen afbreuk aan de landschappelijke kwaliteiten van het gebied. Als leidraad dient de Gids Ruimtelijke Kwaliteit te worden gebruikt.

- Bij de vergunningsaanvraag, levert de huisvester een uitvoeringsgerichte en toetsbare inrichtingstekening voor landschappelijke inpassing aan.

Het maximaal aantal te huisvesten tijdelijke internationale werknemers is maatwerk (dit kan op verschillende locaties, behorende bij het bedrijf plaatsvinden) en is afhankelijk van de aard van de activiteiten en de omvang van het bedrijf. Hiervoor gelden de volgende indicaties wanneer het gaat om huisvesting op agrarisch terrein⁴ (maximaal aantal personen):

• Glastuinbouw (algemeen)	9 per ha
• Fruit- en groenteteelt	6,5 per ha
• Aardbeien	15 per ha (in de piek 20)
• Framboos/braam/bes	5 per ha (in de piek 25)
• Paprika	5 per ha
• Tomaat	7,6 per ha
• Komkommer	5,3 per ha
• Rozen	15,5 per ha
• Troschrysanthen	5 per ha
• Pluischrysanthen/santini	9,5 per ha
• Gerbera	8 per ha
• Alstroemeria	12,8 per ha
• Overige bloemen	11 per ha
• Champignons	7,2 per 1.000m ²

Het bedrijf dient de concrete huisvestingsbehoefte te onderbouwen. De genoemde richtgetallen kunnen hierbij helpen. In uitzonderlijke gevallen kan het college besluiten een hoger aantal te huisvesten tijdelijke internationale werknemers toe te staan.

Permanente huisvestingsvoorzieningen

Veel (agrarische) bedrijven, het gaat hierbij vaak om teelt- en tuinbouwbedrijven, hebben gedurende het hele jaar tijdelijke internationale werknemers nodig. De huisvestingsopgave en de druk op de woongebieden is dermate groot, dat ook deze mogelijkheid in het beleid is opgenomen. De volgende aanvullende voorwaarden gelden bij permanente huisvesting.

⁴ De normen zijn overgenomen uit de nota 'Beleid huisvesting tijdelijke internationale werknemers 2019' van de gemeente Zaltbommel. Deze normen zijn eerder toegepast in Maasdriel en tot stand gekomen in samenspraak met de brancheorganisaties ZLTO en LTO.

Aanvullende kwaliteitseisen permanente huisvesting bij (agrarische) werkgever

- Tijdelijke internationale werknemers mogen worden gehuisvest in de bij het bedrijf horende bedrijfswoning of in een bedrijfsgebouw. Dat kan door hergebruik van een bestaand bedrijfsgebouw of eventueel door nieuwbouw.
- Een bedrijfswoning mag voor het huisvesten van tijdelijke internationale werknemers niet worden omgevormd naar een burgerwoning omdat dit naburige agrarische bedrijven in hun bedrijfsvoering kan belemmeren.
- De permanente huisvestingsvoorzieningen worden geplaatst binnen het (agrarisch) bouwvlak overeenkomstig de bebouwingsregels van het bestemmingsplan voor bedrijfsgebouwen.
- De verschijningsvorm van de bedrijfsbebouwing moet aansluiten bij de bebouwing in de omgeving. De bebouwing die permanent blijft staan, krijgt een permanent karakter (geen barakken, chalets of units).
- De minimale afstand van de bedrijfsbebouwing (zoals de kas) tot de huisvestingslocatie moet tien meter zijn. Voor functies die meer milieuhinder veroorzaken, kan een grotere afstand gelden.

Tijdelijke huisvestingsvoorzieningen (maximaal 10 jaar)

Het gaat hier om verzoeken tot het realiseren van tijdelijke huisvesting bij agrarische werkgevers met een tijdelijke karakter en voor een bepaalde periode per jaar, bijvoorbeeld in de vorm van units tijdens het oogst- of plukseizoen. De volgende aanvullende voorwaarden gelden bij tijdelijke huisvesting.

Aanvullende kwaliteitseisen tijdelijke huisvesting bij (agrarische) werkgever

- De huisvestingsvoorzieningen moeten een *tijdelijk karakter* hebben, ofwel bestaan uit chalets, woonunits, containerwoningen of andere vormen met een inherent tijdelijk karakter die voldoen aan de SNF-norm en waar mogelijk Roemer en buiten het oogst- of plukseizoen verwijderd worden.
- De huisvestingsvoorzieningen worden zoveel mogelijk geplaatst binnen of aansluitend aan het (agrarisch) bouwvlak.
- Het verlenen van medewerking aan tijdelijke huisvestingsvoorzieningen vindt plaats via een permanente of tijdelijke omgevingsvergunning (maximaal 10 jaar) waarin wordt geregeld dat de tijdelijke huisvestingsvoorzieningen na de piekperiode moeten worden verwijderd.

Huisvesting is ook mogelijk bij beëindiging van de agrarische bedrijfsvoering of bij afsplitsing van een tweede of derde agrarische bedrijfswoning, waarbij de gronden en gebouwen rondom de woning in gebruik blijven ten dienste van een agrarisch bedrijf. In dat geval mogen maximaal 4 tijdelijke internationale werknemers per woning worden gehuisvest (bij grote woningen van meer dan 120 m², maximaal 8 internationale werknemers).

De gemeente werkt dus mee aan de ontwikkeling van huisvesting voor tijdelijke internationale werknemers op agrarische bedrijfsterreinen als er sprake is van kwaliteit. De uniforme basiskwaliteitseis (SNF-norm met een eigen slaapkamer) wordt dan ook de ondergrens voor de huisvesting van tijdelijke internationale werknemers. Als er sprake is van huisvesting van meer dan 40 personen gelden de aanvullende eisen zoals geformuleerd voor geconcentreerde locaties (hfst. 3.3.3).

3.3.3 Huisvesting op geconcentreerde locaties

Geconcentreerde huisvesting kan in het buitengebied en in de bebouwde kom mogelijk gemaakt worden door het verstrekken van een permanente of tijdelijke omgevingsvergunning. Waar het op grond van de regels van het bestemmingsplan mogelijk is, wordt een permanente omgevingsvergunning verleend. Als een aanvraag niet past binnen de regels van het bestemmingsplan, kan met toepassingen van artikel 4 bijlage II Bor een tijdelijke vergunning worden verleend voor maximaal 10 jaar. Deze regeling is een relatief snelle route om van een bestemmingsplan af te kunnen wijken. Wordt na verlening van de vergunning door het college geen bezwaar gemaakt, dan is vervolgens sprake van een onherroepelijke vergunning. Naast huisvesting op het terrein van de werkgever, is het ook mogelijk dat huisvesting wordt gefaciliteerd door een commerciële huisvester. Voor grootschalige complexen is het niet wenselijk om een tijdelijke vergunning te verlenen. In die gevallen is een bredere afweging wenselijk en is een bestemmingsplanherziening c.a. een uitgebreide omgevingsvergunningprocedure nodig.

Er is sprake van een geconcentreerde locatie vanaf 40 personen. Aanvullende voorwaarden waar een aanvraag, naast de uniforme kwaliteitseisen, aan moet voldoen, zijn:

Aanvullende kwaliteitseisen geconcentreerde huisvesting

- In een complex is 24 uur per dag en 7 dagen in de week vanuit de eigenaar ter plaatse toezicht aanwezig.
- De eigenaar van het complex stelt een klankbordgroep in die naar behoefte bij elkaar komt om eventuele knelpunten zoals overlast te bespreken. In de klankbordgroep neemt de eigenaar van het complex, de beheerder, een vertegenwoordiger van de gemeente, een vertegenwoordiger van de politie (zoals de wijkagent) en een vertegenwoordiger van omwonenden plaats.

- Er wordt voorzien in scholing over de wijze van afvalscheiding, telefoonnummers hulpdiensten, informatievoorziening over de gemeente in het kader van wonen, zorg, onderwijs en integratiemogelijkheden in de gemeente Lingewaard.
- Bij een (beoogd) verblijf van meer dan vier maanden moet de tijdelijke internationale werknemer zich laten inschrijven in de BRP en bij vertrek laten uitschrijven. De werkgever stimuleert inschrijving.
- De huisvester is verplicht per complex een nachtregister bij te houden. Minimaal 1 keer per kwartaal wordt het overzicht overhandigd aan de gemeente. Tevens wordt een actueel nachtregister verstrekt op verzoek van de gemeente. Het bijhouden van een nachtregister is niet verplicht indien alle bewoners staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente.
- Tijdelijke internationale werknemers mogen een huurcontract van maximaal 1 jaar hebben, dat maximaal 2 keer met een jaar verlengd mag worden. Tijdelijke internationale werknemers mogen dus maximaal 3 jaar onafgebroken in een complexgewijze huisvesting verblijven;
- Parkeergelegenheid voor de gebruikers en medewerkers van een complex dient gerealiseerd te worden op eigen terrein.
- Huisvester stelt een vervoerplan op.
- Bij de realisatie van geconcentreerde locaties dienen mogelijkheden te worden verkend voor het realiseren van flexibele huisvesting voor aanvullende doelgroepen. Landelijk zijn er voorbeelden waarbij reeds ervaring is opgedaan wat werkt en wat niet. Ook krijgen oude kloosters, scholen, bedrijven en andere instellingen een second life en worden bestemd voor tijdelijke internationale werknemers. Soms in combinatie met andere doelgroepen zoals spoedzoekers, studenten, etc..
- De huisvestingsvoorzieningen zijn zodanig in de omgeving (landschappelijk) ingepast dat de omgeving geen onevenredige hinder ondervindt van de bebouwing / het complex en dat de bebouwing het complex geen afbreuk doet aan de landschappelijke kwaliteiten van het gebied. Als leidraad dient de Gids Ruimtelijke Kwaliteit te worden gebruikt.
- Bij de vergunningsaanvraag, levert de huisvester een uitvoeringsgerichte en toetsbare inrichtingstekening voor landschappelijke inpassing aan.

3.3.4 Huisvesting op logiesbasis

Voor huisvestinginitiatieven die minder dan 40 mensen op logiesbasis huisvesten, gelden geen aanvullende kwaliteitseisen. Huisvesting moet voldoen aan de uniforme

basiskwaliteitseisen. Daarnaast moeten exploitanten een exploitatievergunning aanvragen.

4. Mogelijke maatregelen

Binnen het beleidskader voor de huisvesting van internationale werknemers worden naast concrete handvatten voor de kwaliteitseisen van huisvesting en bijbehorende randvoorwaarden, ook suggesties gedaan voor op te pakken maatregelen. Deze suggesties zullen in een later uitvoeringsprogramma geconcretiseerd moeten worden en op maat gemaakt voor de situatie in Lingewaard. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op voorstellen rondom de thema's communicatie en participatie, registratie, controle en handhaving, sociaal perspectief en de samenwerking met andere partijen.

4.1 Communicatie en Participatie

Uit onderzoek van Nieuwsuur blijkt dat slechts 10% tot 15% van de initiatieven voor het huisvesten van tijdelijke internationale werknemers succesvol wordt gerealiseerd. Een groot deel van de plannen in andere gemeenten sneuvelt door verzet van omwonenden en de gemeenteraad. Om bewoners, gemeenteraadsleden en andere belanghebbenden in onze gemeente zo goed mogelijk te betrekken bij eventuele initiatieven voor het huisvesten van tijdelijke internationale werknemers, kan de gemeente inzetten op een goed communicatie- en participatietraject, waarbij wordt geadviseerd de verantwoordelijkheid voor de communicatie en participatie grotendeels bij de initiatiefnemer te beleggen. Toch zal ook de gemeente een deel van de verantwoordelijkheid dragen.

Onbekend maakt onbemind

Tijdelijke internationale werknemers zijn van essentieel belang voor de bedrijvigheid in onze gemeente. Dit wordt echter overschaduwd door de negatieve connotaties die om internationale werknemers hangen. Door middel van, bijvoorbeeld, een voorlichtingscampagne en het organiseren van open dagen bij bedrijven zouden inwoners van Lingewaard voorgelicht worden over het belang van tijdelijke internationale werknemers en kunnen zij kennis maken met en zien hoe tijdelijke internationale werknemers hier wonen. Op deze manier krijgt men een beter beeld van wat er wordt bedoeld met huisvesting tijdelijke internationale werknemers. Ook kunnen omwonenden op deze manier kennismaken met hun burens, wat zou kunnen leiden tot meer wederzijds begrip tussen huisvester, tijdelijke internationale werknemers en omwonenden. Eventueel kan ook worden aangesloten bij het initiatief Kom in de Kas.

Participatietraject

In een vroeg stadium van het nieuwe huisvestingsinitiatief is het aan te bevelen om samen met de initiatiefnemer het communicatietraject te bepalen. Bij initiatieven met een omvang van meer dan 40 huisvestingsplekken (geconcentreerde huisvesting) kan

bijvoorbeeld gedacht worden aan het samenstellen van een klankbordgroep met omwonenden. In de klankbordgroep komen de gemeente, de aanvrager van de vergunning en omwonenden regelmatig bij elkaar om de stand van zaken te bespreken. De klankbordgroep kan daarbij een aanvulling zijn op de afgestemde momenten waarop omwonenden worden geïnformeerd.

4.2 Registratie van tijdelijke internationale werknemers

Stimuleren inschrijving RNI/BRP

Tijdelijke internationale werknemers die hier maximaal vier maanden verblijven (zoals seizoenwerkers), dienen zich in te schrijven in de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) te Nijmegen. Hiermee krijgt de internationale werknemer een Burgerservicenummer, waarmee toegang wordt verkregen tot de Nederlandse arbeidsmarkt, het mogelijk is een woning te huren of kopen, een ziektekostenverzekering kan worden afgesloten, enz. De registratie in de RNI omvat geen adresgegevens van de tijdelijke internationale werknemer, waardoor bijvoorbeeld vanuit de gemeente geen zicht is op de tijdelijke internationale werknemers en hun woonomstandigheden. Een van de aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten is dan ook deze gegevens wel in de RNI op te nemen.

Voor een verblijf langer dan vier maanden, is inschrijving in de BRP verplicht. Helaas doen veel tijdelijke internationale werknemers dat niet. De Rijksoverheid wil een betere koppeling tussen RNI en BRP, waardoor langer verblijvende tijdelijke internationale werknemers in de toekomst mogelijk automatisch worden ingeschreven in de BRP. De gemeente zou kunnen inzetten op het stimuleren van inschrijving van internationale werknemers in de BRP (Basisregistratie Personen) of RNI (Registratie Niet-ingezetenen) door bijvoorbeeld een Welkomspakket in te richten die men ontvangt na inschrijving in de BRP, een voorlichtingscampagne te starten, en afspraken met werkgevers te maken over vaste momenten waarop zij hun werknemers kunnen laten inschrijven.

Digitaal nachtregister

Waar sprake is van nachtverblijf dat aangeboden wordt, dient men een nachtregister bij te houden. Een mogelijke manier om het bijhouden van een nachtregister te stimuleren, is het ontwikkelen van een *digitaal* nachtregister waar een huisvester elke 24 uur de internationale werknemers registreert die nog in de huisvesting verblijven. Met het digitaal aanbieden van het nachtregister wordt registratie van tijdelijke gasten vergemakkelijkt. Deze tool kan ook worden ingezet voor andere bedrijven die logies aanbieden zoals hotels en campings. Het ontwikkelen van een digitaal nachtregister zou ook in afstemming met de regio kunnen worden opgezet.

Het nachtrekregister draagt onder meer bij aan het verkrijgen van de juiste informatie voor hulpdiensten en de gemeente bij calamiteiten; en voor het innen van verblijfsbelasting.

4.3 Controle en handhaving

De druk op de woningmarkt en de afhankelijkheidspositie waar sommige tijdelijke internationale werknemers in zitten, geven ruimte aan malafide verhuurders die woningen van slechte kwaliteit aan tijdelijke internationale werknemers aanbieden. Hierdoor komen zij regelmatig te wonen in ondermaatse onderkomens. Sommige van hen leven in verloederde huisvesting met weinig faciliteiten waarvoor ze veel geld moeten betalen. Omdat de registratie van tijdelijke internationale werknemers niet sluitend is, bestaat er bij de gemeente geen helder beeld van hoeveel tijdelijke internationale werknemers er in de gemeente wonen en waar zij wonen. Hierdoor is ook het eventuele tekort aan huisvesting voor deze doelgroep niet in beeld. Daarnaast heeft de gemeente Lingewaard op dit moment onvoldoende juridische grondslag om op kwaliteit van huisvesting en overlast te handhaven. Het instellen van een verhuurdersvergunning zou hiervoor een oplossing kunnen zijn. Met een verhuurdersvergunning is de gemeente in staat om de kwaliteit van bestaande verhuurde woningen te reguleren en controleren.

Register malafide partijen

Daarnaast zou de gemeente een intern register kunnen opzetten voor malafide partijen (op basis van eigen ervaringen en ervaringen uit de regio) zodat de gemeente in beeld heeft met welke partijen wij als gemeente niet willen samenwerken. Het interne register hoeft geen ingewikkelde applicatie te zijn. Een intern Excel-document met daarin de naam van de organisatie en de ervaring in de gemeente/in de regio volstaat⁵.

Integraal handhavingsteam

Op dit moment is de controle en handhaving (deels) belegd bij de ODRA. De gemeente kan onderzoeken in hoeverre een lokaal integraal handhavingsteam gewenst is. Dit team zou kunnen bestaan uit alle benodigde expertise (ODR, VTH, politie, brandweer, milieutoezicht, BRP, veiligheid, handhaving). De gemeente Tiel werkt bijvoorbeeld met een vast interdisciplinair team dat op afroepbasis wordt versterkt door onder andere een specialist handhavingsjurist en een BRP-deskundige die extern worden ingehuurd. Een aanvullende optie is om het interdisciplinaire team regionaal op te schalen om zo de kosten te drukken, efficiëntie te verhogen en kennis op te bouwen.

⁵ Doordat er geen persoonsgegevens in het interne register worden opgenomen, voldoet het register aan de Algemene verordening gegevensbescherming.

4.4 Sociaal perspectief

Tijdelijke internationale werknemers hebben een inkomen, maar zijn toch vaak een kwetsbare groep burgers als ze onvoldoende de Nederlandse taal machtig zijn en grotendeels buiten onze samenleving staan. Doordat veel tijdelijke internationale werknemers zich niet inschrijven, in combinatie met de bestaande taalbarrières, lopen zij belangrijke informatie mis over het verblijf in onze gemeente en hun rechten en plichten als (tijdelijke) inwoner. Daarnaast, verkrijgen niet ingeschreven internationale werknemers geen activeringscode waarmee ze een DigiD en de facto een zorgpas kunnen aanvragen.

Zeker voor de hier langer verblijvende tijdelijke internationale werknemers is daarom aandacht nodig vanuit het sociaal beleid. Belangrijk is in de eerste plaats een goede en toegankelijke informatievoorziening, maar daarnaast ook mogelijkheden om Nederlands te leren, onderwijs en scholing, het lid kunnen worden van verenigingen, contacten met Nederlanders, (preventieve) gezondheidszorg en (vrijtijds-) voorzieningen.

Informatiepagina / website

Werkgevers en tijdelijke internationale werknemers die op zoek zijn naar extra informatie worden op dit moment via de gemeentewebsite van Lingewaard verwezen naar webpagina's van de Rijksoverheid en de werkgeverslijn. Deze webpagina's zijn echter soms alleen in het Nederlands beschikbaar, terwijl lang niet alle tijdelijke internationale werknemers de Nederlandse taal machtig zijn. Een gemeentelijke webpagina waar tijdelijke internationale werknemers de informatie kunnen vinden over het leven in Lingewaard en hun rechten en plichten zou bijvoorbeeld kunnen bijdragen aan het vergroten van hun zelfredzaamheid in de gemeente. De gemeentelijke website zou ook specifieke aandacht kunnen besteden aan waar tijdelijke internationale werknemers terecht kunnen voor het melden van misstanden, dit met oog op de lokale aanpak voorkomen mensenhandel en uitbuiting.

Afspraken over zorgpas en vrijetijdsvoorzieningen

Het verdient aanbeveling om afspraken te maken met huisvesters over het ondersteunen van internationale werknemers bij het aanvragen van een zorgpas. Ook zou men bij nieuwe locaties de eis kunnen stellen dat de uitzendbureaus/werkgevers aan zet zijn om een zorgpas voor de tijdelijke internationale werknemers te regelen door aan het toetsingskader voor nieuwe locaties voor de huisvesting van tijdelijke internationale werknemers dit als het criterium toe te voegen.

Vanaf januari 2022 moeten alle Nederlandse gemeenten beschikken over een plan van aanpak gericht op het voorkomen van mensenhandel en uitbuiting. Het beleidsplan huisvesting tijdelijke internationale werknemers zou hieraan bijdragen door:

- Het stellen van uniforme basiskwaliteitseisen en aanvullende kwaliteitseisen afhankelijk van het type huisvesting;
- Het mogelijk uitbreiden van de exploitatievergunning en het instellen van de verhuurdersvergunning;
- Het streven van de gemeente om alleen met bonafide partijen samen te werken door het instellen van een intern register malafide partijen;
- Het ontwikkelen van een informatiepagina voor tijdelijke internationale werknemers in diverse talen waar zij informatie kunnen vinden over waar zij terecht kunnen met vragen en klachten.

4.5 Samenwerking met andere partijen

De gemeente vervult een belangrijke rol in het uitvoeren van het beleid rondom huisvesting van tijdelijke internationale werknemers, maar kan dat niet alleen: het is een integraal en daarmee ook interactief beleidsterrein waarin veel partijen een rol spelen. Op bepaalde vlakken worden er daarom suggesties gedaan hoe de gemeente de samenwerking met andere partijen kan versterken.

Samenwerking met andere partijen in de gemeente

Het beleidsplan is tot stand gekomen in samenspraak met werkgevers, uitzendbureaus, huisvesters en andere stakeholders middels een focusgroep bijeenkomst die in juli 2021 plaatsvond. Hier hebben 16 mensen aan deelgenomen. Tijdens de focusgroep zijn de resultaten van de foto besproken en hebben stakeholders input geleverd die de bouwstenen van het beleid hebben gevormd. De insteek van de gemeente om te komen tot integraal beleid is door alle partners onderschreven. In een tweede interactieve bijeenkomst (december 2021) is het concept beleidsplan besproken. De partijen worden ook bij de uitvoering van het beleid betrokken. De gemeente streeft ernaar om – naast ad hoc overleg – jaarlijks een bijeenkomst te beleggen over de voortgang van de uitvoering van het beleid en eventuele knelpunten.

Met name bij de ontwikkeling van grotere huisvestingslocaties zouden wij op basis van een convenant goede afspraken kunnen maken met de huisvesters over goede en veilige woonomstandigheden, alsook de rechten van tijdelijke internationale werknemers. Bij de ontwikkeling van grotere huisvestingsprojecten zouden verder omwonenden en andere belanghebbenden betrokken worden. De initiatiefnemer zou hiervoor in eerste instantie verantwoordelijk zijn, maar de gemeente kan ondersteuning bieden.

Ook wordt geadviseerd zowel politie en waar nodig brandweer en GGD te betrekken bij controle en handhaving, en waar gewenst bij meer algemene beleidsonderwerpen.

Samenwerking met de regio

Lingewaard vormt samen met de andere gemeenten in de regio een waterbed: waar de huisvesting in de éne gemeente goed is geregeld, zorgt dit voor een verplaatsing van het probleem naar omliggende gemeente. Regionale samenwerking voorkomt dat malafide partijen of tijdelijke internationale werknemers die nergens welkom zijn zich in Lingewaard vestigen waardoor de leefbaarheid onder druk komt te staan.

Daarnaast leert de ervaring dat werkgevers, uitzendbureaus en huisvesters eenduidig regionaal beleid op prijs stellen. Momenteel werkt de regio Arnhem-Nijmegen aan een regionaal beleidskader dat in februari 2022 in concept wordt gepresenteerd. Afhankelijk van de inhoud van dit beleidskader zal Lingewaard de samenwerking met andere gemeenten in de regio opzoeken waar dit gewenst is. Een aantal onderdelen van dit beleidsplan zouden regionaal aangepakt kunnen worden: Zo zou het zich aandienen om het digitale nachtregister gezamenlijk als regio te realiseren, omdat dit de kosten per gemeente bespaart en een beter beeld schetst. Ook kan regionaal het gesprek worden gevoerd over de verdeling van de opgave. Een mogelijk uitgangspunt hierin zou kunnen zijn: een evenwichtige spreiding waarbij elke gemeente ernaar streeft maximaal het aantal tijdelijke internationale werknemers te huisvesten dat in die gemeente werkt ("eigen broek ophouden"); én dat de ambitie is om de tijdelijke werknemers zo dichtbij hun werk te huisvesten als mogelijk. Dit voorkomt vervoersbewegingen, verlaagt de druk op de infrastructuur en is in het belang van de werknemers zelf. Als voorbeeld kan een streefbeeld zijn "80-10-10": van alle tijdelijke internationale werknemers die in een gemeente werken zijn 80% in diezelfde gemeente gehuisvest, maximaal 10% woont in de regio en maximaal 10% woont buiten de regio. Ook kan regionaal gewerkt worden aan een gezamenlijk controle- en handhavingsteam (kostenbesparing) en aan gezamenlijke communicatie zoals een website met regionale informatie (efficiency en gezamenlijke belangen).

5. ■ Uitvoering en evaluatie

Na het vaststellen van beleid is het vooral tijd voor uitvoering. In hoofdstuk 4 zijn concrete aanbevelingen gedaan welke maatregelen de gemeente rondom huisvesting internationale werknemers op zou kunnen pakken. De concrete uitwerking van deze suggesties zal de gemeente in een apart uitvoeringsprogramma te zijner tijd nader uitwerken.

Het thema huisvesting internationale werknemers raakt verschillende beleidsvelden. De problematiek rond het thema is divers en complex. Komende jaren zal het beleid jaarlijks worden geëvalueerd, waarbij wordt nagegaan of het verstandig en of wenselijk is om het beleid aan te passen of aan te scherpen.